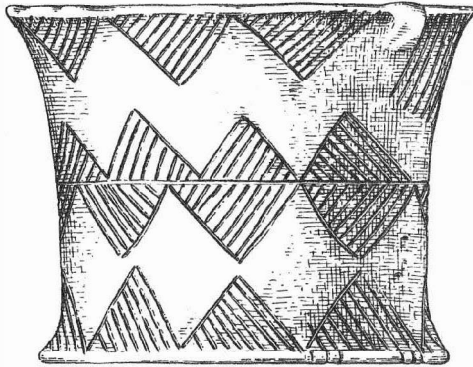

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1982

BRNO 1984

Siebente Grabungssaison in Borotice / Bez. Znojmo/. Im Jahre 1982 setzte die Grabung des Hügelgräberfeldes der mitteldonauländischen Hügelgräberkultur in Borotice, im Raume von Znojmo, bereits mit der siebenten Saison fort. Für die Abdeckung hat man das mittelgrosse Hügelgrab Nr. 2 ausgewählt. In dem Hügelgrab gelang es 4 Skelettgräber zu entdecken, von denen das Grab Nr. II mit einem Bronzebeil des Křtěnov Types und einem bronzenen Dolch am wichtigsten war:

POVRCHOVÉ SBĚRY NA HRADISČÍCH KULTURY LUŽICKÝCH POPELNICOVÝCH POLÍ NA MORAVĚ

Vít Dohnal, Krajské vlastivědné muzeum Olomouc

/Obr. 10:1-5/

V jarních a letních měsících 1982 jsme v rámci širšího badatelského úkolu prohlédli a proměřili společně s K. Richtrem, kreslířem olomouckého muzea některá hradiska z pozdní doby bronzové a z doby halštatské. Při povrchovém sběru se podařilo získat i střepevý materiál, který ačkoliv není ni kterak početný, přece má svůj význam, neboť zatím z výšinných sídlišť je nálezového materiálu známo málo. Pokud je možno nálezy datovat, je zastoupena keramika stupňů HB a HC. Starší ani mladší vývojové fáze nejsou doloženy. Sběry pocházejí z následujících lokalit: Bratřejov /okr. Gottwaldov/ "Kláštov", Buchlovice /okr. Uh. Hradiště/ "Holý kopec", Jarohnovice /okr. Kroměříž/ "Obora" /atypické střípky/, Kokory /okr. Přerov/ kóta 252,7, Kostelec u Holešova /okr. Kroměříž/ "Hrady", Krhov /okr. Blansko/ "Malý Chlum" /atypické střepey/, Pavlov, místní část Lechovice /okr. Šumperk/ "Obersko", Lidečko /okr. Vsetín/ "Kopce", Otaslavice /okr. Prostějov/ "Kopaninky" /atypické střepey/, Provodov /okr. Gottwaldov/ "Rysov", Roštín /okr. Kroměříž/ "Brdo" a "Hradisko", Stínava /okr. Prostějov/ "Ježův hrad", Týn nad Bečvou /okr. Přerov/ "Helfštýn", Velké Opatovice /okr. Blansko/ "Hradisko", Žarovice-Hamry /okr. Prostějov/ "Brněnka" /atypický střepey/.

Důležitě pozorování se vztahuje k hradisku, které se nachází na vrcholu stejnojmenného kopce /kóta 636,8/ nad obcí Javorník /okr. Hodonín/, kde místní zájemci z Velké nad Veličkou založili v letech 1978-1979 dvě zjišťovací sondy. Sondy zůstaly otevřené, takže ještě v r. 1982 bylo možno pozorovat půdní profily. V obou sondách, vedených napříč přes terénní vlnu, rozdělující opevněný areál na část severní a část jižní, byl v hloubce 60-80 cm pruh červené, místy až struskovitě přepálené hlíny v šířce 3-4 m. Ze situace bylo zřejmé, že terénní vlna, která se svým východním koncem dotýká mohutného valu, chránícího hradisko od východu, ale západním směrem se pozvolna uprostřed opevněné plochy ztrácí, je nepochybně umělého původu a je možno ji považovat za zbytek jakési fortifikace, rozdělující hradisko na zmínčnou severní a jižní část. Kromě mazanice se podle sdělení J. Garšicové z Velké nad. Vel. žádné další nálezy neobjevily. Datování příčného valu je tedy nejisté a otevřená zůstává i otázka, zda tato vnitřní fortifikace vůbec patří časově k mohutnému valu s příkopem na východním a severním obvodu hradiska. Dlouho nejasné bylo i kulturní zařazení, neboť z lokality, která je mezi moravskými hradisky největší /35 ha/ nebyl znám žádný nálezový materiál, ačkoliv pravěký původ prý byl doložen dnes už nekontrolovatelnými nálezy¹. Při měření v r. 1967, kdy jsme zjistili, že hradisko nemá kruhový tvar, jak se obvykle uvádí, ale je přibližně trojúhelníkového půdorysu /delší osa S-J asi 900, kratší osa 600 m/, se v malé sondě zhruba uprostřed jižní části opevněné plochy podařilo získat několik nezdobených střepeů žlutých až hnědošedých odstínů /Obr. 10:3 - střepe ze spodní části výdutě větší osudí, 2 - střepe ode dna menší neurčitelné nádoby, 1 - střepe ze soudkovitého hrnku, 5 - střepe z hrdla, 4 - střepe od výdutě z téže velké nádoby; muzeum Gottwaldov, inv. č. 11238 - 11241/. Střepey jsou pozdněbronzového nebo halštatského stáří, ale nedá se určit, zda patří do okruhu lužických, anebo středodonajských popelnicových polí. Tato druhá možnost se vzhledem ke geografické poloze zdá pravděpodobnější. Nález asi potvrzuje poslední datování Červinkovo². Jiné nálezy, které by dovolovaly uvažovat o slovanském původu opevnění, jak se dřív někdy soudilo, nejsou odtud známy, nehledě-li na malý středověký střípek /muzeum Gottwaldov, inv. č. 11242/.

V souvislosti s hradiskem v poloze "Rysov" nad Provodovem /kóta 542,7/ jsem prohlédl také kopec "Oberský" kóta 483,2/, který se nachází asi 1,5 km jihozápadně od Rysova, na katastru obce Ludkovicce a někdy se také uvádí mezi pravěkými hradisky³. Domnělé hradisko se nachází na vrcholovém kuželu o průměru asi 40 m, jehož severní obvod je chráněn asi 50 m dlouhou, obloukovitě stočenou kamennou hrází, upomínající na rozpadlý obranný val, obrácený proti poněkud níž položenému přístupovému sedlu. Také na jižní straně je vrchol chráněn dvěma nad sebou ve svahu umístěnými terasovými stupni. Při bedlivější prohlídce zjistíme, že v blízkém okolí je podobných útvarů víc, a že tedy ani v těchto případech zřejmě nejde o výtvoř umělého původu. Vzhledem k malé rozloze vrcholové plošiny by mohl přicházet v úvahu nikoliv pravěký, ale nanejvýš středověký původ. Ovšem v tom případě bychom očekávali vertikálně členitější povrchový reliéf, než je tomu v našem případě. Terénní pozorování je možno uzavřít asi v tom smyslu, že kopec "Oberský" nebyl uměle opevněn.

Také v blízkosti hradiska v poloze "Kopce" /kóta 699,4/ na katastru obce Lidečko jsem prohlédl vrchol

kopce "Stráž" /kóta 622,9/, který se vypíná na protější, východní straně nad údolím řeky Senice. Ani zde nejsou žádné stopy po umělé fortifikaci.

Poznámky:

- 1 ČVSMO 5 1888, 124.
- 2 Červinka I.L., Hradiště a Velehrady na Moravě. Uh. Hradiště 1948, 7.
- 3 Niederle L., Osídlení moravského Slovenska in: Moravské Slovensko I. Praha 1918, 23; Červinka I.L., Slované na Moravě a říše Velkomoravská. Brno 1928, 92.
- 4 Naposled Červinka I.L., Přehled osídlení a nárys minulosti do roku 1848 in: Václavík A. Luhačovské zálesí, Luhačovice 1930, 26.

Lesefunde auf Burgwällen der Lausitzer Urnenfelderkultur in Mähren. Im Rahmen der Dokumentation von Burgwällen der Lausitzer Urnenfelderkultur in Mähren wurden 16 Lokalitäten untersucht, wo man Scherbenmaterial gewann, das in die Stufen HB und HC datierbar ist. Weder ältere noch jüngere Funde kamen vor.

PRAVĚKĚ OPEVNĚNÍ NA KOPCI S NÁZVEM OKROUHLICE, kat. FRÝDEK - MÍSTEK - "STARÍČ"

/okr. Frýdek - Místek/

Pavel Kouřil, AÚ ČSAV Brno

Při soupisu drobných středověkých opevnění na okr. Frýdek-Místek jsem byl upozorněn pracovníky tamního muzea /M. Boris, R. Žáček/ na existenci opevněného kopce zvaného Okrouhlice, s nejvyšší nadmořskou výškou 371,9 m, jižně od obce Staříč /dne součást Frýdku-Místku/.

Samostatně ležící vrch homolovitého tvaru je obehán při svém vrcholu jednoduchým valem cca 80-100 cm vysokým, na jižní straně již setřelým. Nevýrazný keramický materiál zde získaný, který jsem měl možnost shlédnout, můžeme přiřknout lužické kultuře popelnicových polí.

Zajímavou zprávu uvádí v regionálním časopise Pobeskydí M. Boris, který píše, že na počátku našeho století vyoral zemědělec ze Staříče pan Prokop, na svém pozemku zvaném "Radlice", části popelnic¹.

Poznámka:

- 1 Boris M., O počátcích města Frýdku-Místku, Pobeskydí 2, 1981, 14.

Prähistorische Befestigung auf dem Berge mit der Benennung Okrouhlice /Bez. Frýdek - Místek/. Südlich von dem Dorfe Staříč befindet sich ein alleinstehender unhoher Berg, genannt Okrouhlice /okrouhlý - kreisrund/, der an seinem Gipfel mit einem einfachen, teilweise schon verwischtem Wall befestigt ist. Das ausdruckslose keramische Material, das hier gewonnen wurde, können wir der Lausitzer Urnenfelderkultur zuschreiben.

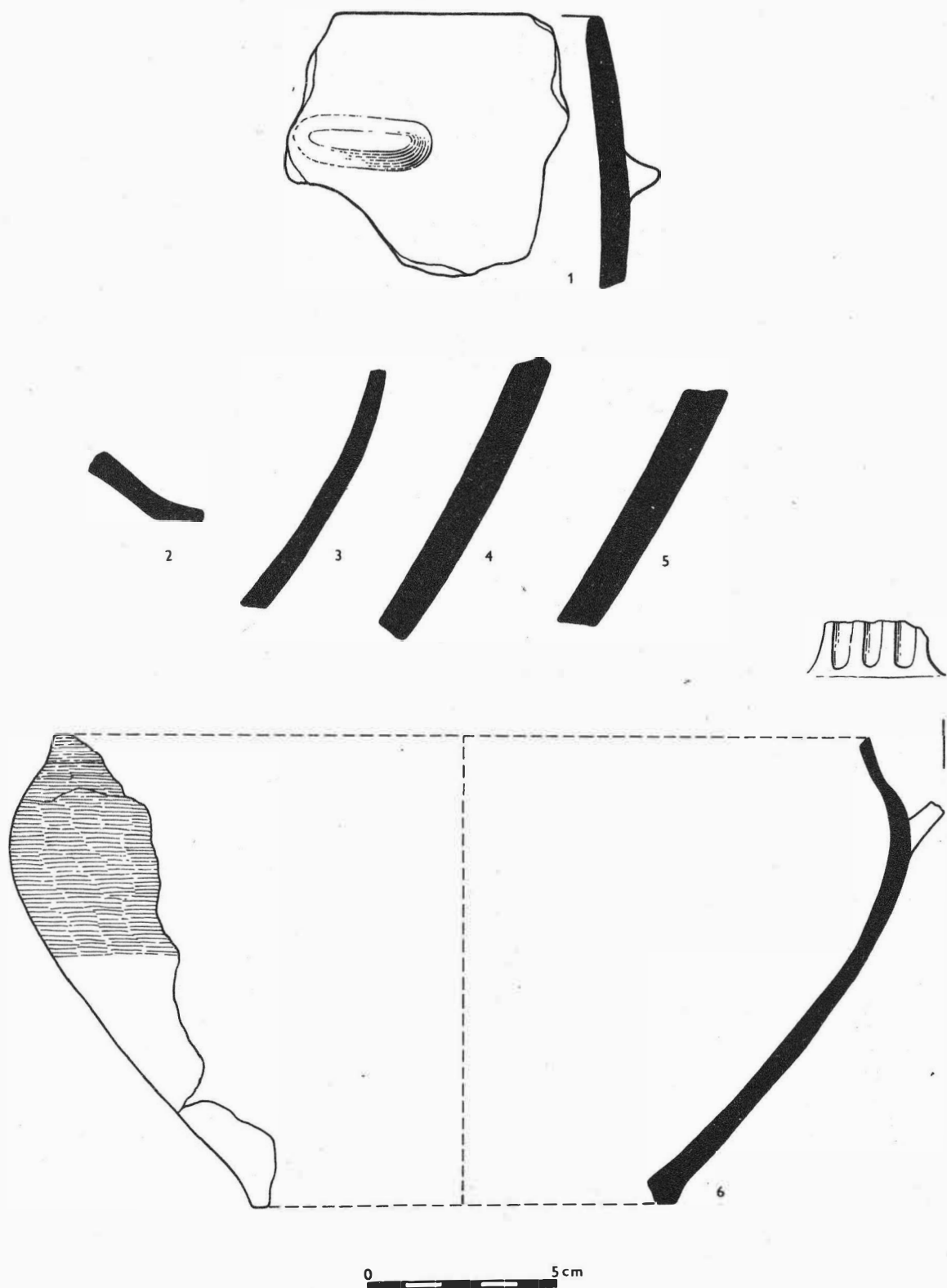
NÁDOBA Z HRADISKA KLÁŠŤOVA U VYSOKÉHO POLE

/okr. Gottwaldov/

Jindra Nekvasil, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 10:6/

Hradisko Klášťov, které se rozkládá na katastrech obcí Vysoké Pole a Bratřejov, je známo od konce mi-

Obr. 10

1-5 Javorník /okr. Hodonín/, "Hradisko". Nálezy ze sondy z roku 1967. - Funde aus der Sonde im Jahre 1967
 6 Vysoké Pole /okr. Gottwaldov/. Nádoba z hradiska "Kláštor". - Gefäß vom Burgwall "Kláštor".

PŘEHLED VÝZKUMU 1982

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: A. Krechlerová /pokud není na tabulce uveden jiný autor/
Na titulním listě: hmoždíř jevišovické kultury ze Svitávky /okr. Blansko/
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 400 kusů - neprodejné